

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

А.М. Сосіпатов

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ
НА ЕЛЕКТРИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ"**

(для студентів 5 курсу денної, 5 та 6 курсу заочної форм навчання
напряму підготовки 0922 – "Електромеханіка"
спеціальностей 7.092202; 8.092202 – "Електричний транспорт")

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма навчальної дисципліни та Робоча програма навчальної дисципліни "Організація та управління на електричному транспорті" для студентів 5 курсу денної, 5 та 6 курсу заочної форм навчання напрямку підготовки 0922 – "Електромеханіка" спеціальностей 7.092202; 8.092202 – "Електричний транспорт" / Укл.: А.М. Сосіпатов – Х.: ХНАМГ, 2009. - 14 с.

Укладач: А.М. Сосіпатов

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доцент кафедри міської і регіональної економіки,
канд. екон. наук, доцент О.В. Димченко

Затверджено на засіданні кафедри електричного транспорту (протокол № 14 від 02.06.2009 р.).

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	12
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	12

ВСТУП

Важливою частиною інфраструктури життєзабезпечення населення сучасних великих і середніх міст є громадський, зокрема електричний, транспорт.

За своїм економічним потенціалом міські пасажироперевезення посідають гідне місце в переліку перспективних бізнесів, оскільки їхньою перевагою, як і інших комунальних послуг, є прогнозоване на багато років стабільне зростання попиту. Значущість міського електричного транспорту для забезпечення належної якості життя населення міст багаторазово підкреслювалася в міжнародних документах з питань людського розвитку.

Проте наразі на вітчизняному міському електротранспорті виникли певні складнощі, оскільки відбувається досить непростий, але об'єктивно потрібний процес переходу від витратної моделі господарювання до ринкової, за якою підприємства мають стати повноправними суб'єктами підприємницької діяльності.

Перехід підприємств міського електротранспорту до ринкової моделі викликав потребу у фахівцях, здатних не лише репродукувати стандартні професійні дії, а й, спираючись на базові знання і наукові досягнення, пропонувати, обґрунтовувати та здійснювати різноманітні заходи з удосконалення планування, організації виробничих процесів, ресурсозаощадження – усього, що забезпечує ефективний розвиток підприємства.

Обов'язковою складовою професійної підготовки інженера-електромеханіка і магістра електричного транспорту є набуття знань і вмінь щодо організації та управління не лише виробничими, а й техніко-економічними процесами у транспортному підприємстві.

Тому "Організація та управління на електричному транспорті" є нормативною дисципліною для підготовки спеціалістів і магістрів за спеціальностями 7.092202; 8.092202 – "Електричний транспорт".

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програму побудовано за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Необхідні попередні компетенції (знання, вміння, навички), якими має володіти студент до початку вивчення дисципліни: мати диплом бакалавра з напрямку 0922 (6.050702) – "Електромеханіка".

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма розроблена на основі:

Стандартів вищої освіти (СВО) ХНАМГ: Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) спеціаліста, ОКХ магістра напряму підготовки "Електромеханіка" (спеціальність "Електричний транспорт"), рік затвердження – 2005.

СВО ХНАМГ: Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки спеціаліста, ОПП підготовки магістра напряму підготовки "Електромеханіка" (спеціальність "Електричний транспорт"), рік затвердження – 2005.

СВО ХНАМГ: Навчальний план підготовки спеціаліста, Навчальний план підготовки магістра, спеціальність "Електричний транспорт", рік затвердження – 2006.

Розробник програми, лектор:

ст. викладач кафедри електричного транспорту Сосіпатов А.М.

Програма ухвалена:

кафедрою електричного транспорту (протокол від 29 серпня 2008 р. № 1) і Вченою радою факультету електричного транспорту (протокол від 12 вересня 2008 р. № 1).

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань, умінь і уявлень у сфері організаційно-управлінської діяльності на підприємствах з експлуатації електричного транспорту (від розробників).

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: сукупність методів і засобів організації економічної діяльності підприємств міського електротранспорту (від розробників).

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Економічна теорія	Переддипломна практика
Економіка та організація виробництва	Дипломне проектування
Технічна експлуатація електричного транспорту	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Організація та управління на електричному транспорті
(4,5 кредити / 162 години).

Змістовий модуль 1.1. Організація продажу транспортних послуг і ресурсне забезпечення їх продукування.

1. Перевезення пасажирів міським електротранспортом.
2. Інформаційне забезпечення продажу транспортних послуг.
3. Ціни та тарифи на міському електротранспорті.
4. Виробничі фонди підприємства міського електротранспорту.
5. Організація ефективного використання ресурсів.

Змістовий модуль 1.2. Організація управління підприємством міського електротранспорту. Прийняття управлінських рішень.

1. Система управління підприємством.
2. Організація апарату управління.
3. Прийняття рішень щодо впровадження організаційно-технічних заходів з удосконалення і оновлення техніки та технології за рахунок власних і запозичених коштів.
4. Прийняття рішень щодо інновацій.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Вміння:	Соціально-виробнича	
застосовувати навички розроблення пропозицій з удосконалення організації виробництва (евристичний (творчий) рівень сформованості);		управлінська, організаційна
застосовувати навички оцінювання відповідності кадрів посадовим вимогам (евристичний (творчий) рівень сформованості);		управлінська
застосовувати навички розроблення документів згідно з регламентом (алгоритмічний рівень сформованості);		управлінська
застосовувати навички визначення показників організації діяльності (алгоритмічний рівень сформованості).		управлінська
Знання:	Соціально-виробнича	
принципів побудови структури підприємства;		управлінська
завдань структурних підрозділів;		технічна
методів організації праці.		управлінська, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Карпушин Е.І. Організація та управління на електричному транспорті: Навчальний посібник. - Х.: ХНАМГ, 2008.
2. Коссой Ю.М. Экономика и управление на городском электрическом транспорте: Учебник. - М.: Мастерство, 2002.
3. Левковець П.Р. Системні аспекти організації праці і управління виробництвом: Навчальний посібник. - К., 1998.
4. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни "Організація та управління на електричному транспорті"

Мета: формування у студентів системи знань, умінь і уявлень у сфері організаційно-управлінської діяльності на підприємствах з експлуатації електричного транспорту.

Предмет: сукупність методів і засобів організації економічної діяльності підприємств міського електротранспорту.

Модуль 1. Організація та управління на електричному транспорті.

Змістовий модуль 1.1. Організація продажу транспортних послуг і ресурсне забезпечення їх продукування.

Змістовий модуль 1.2. Організація управління підприємством міського електротранспорту. Прийняття управлінських рішень.

Abstract of Management in Electric Transport subject program

The aim is to give system of the skill and knowledge of management in electric transport operating enterprises for students.

The subject is the set of management methods in urban electric transport enterprises.

Module 1. Management in Electric Transport.

Matter module 1.1. The sale management and the resource providing for producing of transport services.

Matter module 1.2. Management of urban electric transport enterprise. Decision-making administrative.

Аннотация программы учебной дисциплины "Организация и управление на электрическом транспорте"

Цель: формирование у студентов системы знаний, умений и представлений в сфере организационно-управленческой деятельности на предприятиях по эксплуатации электрического транспорта.

Предмет: сукупність методів і засобів організації економічної діяльності підприємств міського електротранспорту.

Модуль 1. Організація і управління на електричному транспорті.

Содержательний модуль 1.1. Організація продажів транспортних послуг і ресурсне забезпечення їх виробництва.

Содержательний модуль 1.2. Організація управління підприємством міського електротранспорту. Прийняття управлінських рішень.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг навчальної роботи студента
за спеціальностями, спеціалізаціями, освітньо-кваліфікаційними рівнями

Спеціальність, спеціалізація	Освітньо-кваліфікаційний рівень	Форма навчання	Дата затвердження ректором робочого навчального плану	Статус дисципліни*	Всього, кредит/год
7.092202 ЕТ	спеціаліст	денна	21.05.2009	Н	4,5 /162
7.092202 ЕТ	спеціаліст	заочна	21.05.2009	Н	4,5 /162
8.092202 ЕТ	магістр	денна	17.03.2009	Н	4,5 /162

* За освітньо-професійною програмою (ОПП): **Н** - нормативна, **О** - за вибором ХНАМГ (обов'язкова), **В** - за вибором студента

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація	Форма навчання	Семестр (и)	Години									Іспит (семестр)	Заліки (семестр)
			Всього, Кредит / годин	Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	Практичні	Лабораторні		Контр. роб.	КП / КР	РГР		
7.092202, 8.092202 ЕТ	Денна	9	4,5/162	72	36	36	—	90		—	50	9	—
7.092202 ЕТ	За- очна	10- 11	4,5/162	18	8	10	—	144	10	—	50	11	10

2.2. Зміст дисципліни

2.2.1. Тематичний план дисципліни

Модуль 1. Організація та управління на електричному транспорті
(4,5 кредити / 162 години).

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Організація продажу транспортних послуг і ресурсне забезпечення їх продукування (2,5 кредити / 90 годин).

Навчальні елементи

1. Перевезення пасажирів міським електротранспортом.
2. Інформаційне забезпечення продажу транспортних послуг.
3. Ціни та тарифи на міському електротранспорті.
4. Виробничі фонди підприємства міського електротранспорту.
5. Організація ефективного використання ресурсів.

ЗМ 1.2. Організація управління підприємством міського електротранспорту. Прийняття управлінських рішень (2 кредити / 72 години).

Навчальні елементи

1. Система управління підприємством.
2. Організація апарату управління.
3. Прийняття рішень щодо впровадження організаційно-технічних заходів з удосконалення і оновлення техніки та технології за рахунок власних і запозичених коштів.
4. Прийняття рішень щодо інновацій.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / / годин	Форми навчальної роботи							
		Лекції		Практичні		Лаборат.		СРС	
		ДН	ЗН	ДН	ЗН	ДН	ЗН	ДН	ЗН
Модуль 1	4,5 / 162	36	8	36	10	—	—	90	144
ЗМ 1.1	2,5 / 90	20	4	20	4	—	—	50	82
ЗМ 1.2	2 / 72	16	4	16	6	—	—	40	62

2.2.3. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за формами навчання	
	денне навчання	заочне навчання
Перевезення пасажирів міським електротранспортом	2	0,5
Інформаційне забезпечення продажу транспортних послуг	4	1
Ціни та тарифи на міському електротранспорті	4	1
Виробничі фонди підприємства міського електротранспорту	4	0,5
Організація ефективного використання ресурсів	6	1
Система управління підприємством	4	1
Організація апарату управління	4	1
Прийняття рішень щодо впровадження організаційно-технічних заходів з удосконалення і оновлення техніки та технології за рахунок власних і запозичених коштів	4	1
Прийняття рішень щодо інновацій	4	1
Всього:	36	8

2.2.4. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин за формами навчання	
	денне навчання	заочне навчання
Розрахунок показників обсягу наданих транспортних послуг	2	2
Визначення середньої дальності поїздки	4	—
Ілюстрація залежності попиту на перевезення від ціни квитка	2	—
Прогнозування змін доходу на маршруті при запровадженні оптимальної середньої ціни квитка	2	—
Оцінка ресурсної стійкості підприємства	4	—
Умови досягнення беззбитковості	2	2
Оптимальне планування в умовах повної визначеності. Обговорення контрольних запитань	4	—
Визначення відповідності займаних посаді майстра щодобового огляду	2	—
Визначення кількості ієрархічних рівнів управління на підприємстві міськелектротранспорту	2	2
Застосування методу калібрувальної шкали Т.Сааті для прийняття рішення	2	2
Вибір варіанту лізингової схеми	2	—
Оцінка інвестиційної привабливості проекту	4	2
Оцінка ризиків з урахуванням важливостей та імовірностей виникнення загроз. Обговорення контрольних запитань	4	—
Всього:	36	10

2.2.5. Лабораторні роботи

Робочими навчальними планами не передбачено.

2.2.6. Індивідуальні завдання: розрахунково-графічна робота

Денне навчання: РГР (50 годин) складається з двох завдань:

1. Проаналізувати поставлену проблему з тематики управлінської діяльності (менеджменту), висловити своє бачення шляхів її розв'язання і подати свої міркування щодо реалізації (для освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" додатково: дослідити поставлену проблему шляхом комп'ютерного моделювання в одному з пакетів прикладних програм з роздрукуванням результатів).
2. Для освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст": класти резюме для направлення до підприємства, на якому є вакансії менеджерів – керівників низової ланки.

Завдання видається викладачем у третій тиждень вивчення модулю, виконується самостійно і подається викладачеві на перевірку в 11-й тиждень вивчення модулю.

Заочне навчання: РГР "Оцінка рівня організації діяльності на підприємстві" (50 годин), виконується у 11-му семестрі.

Змістом РГР є виклад результату аналізу організації діяльності транспортного підприємства в цілому або його певної структурної ланки: служби, відділу, цеху, ділянки тощо, на підставі якого формулюється бачення студентом шляхів удосконалення.

Крім підприємства міського електричного транспорту об'єктом аналізу може бути автотранспортне підприємство з пасажирських або вантажних перевезень незалежно від форми власності, транспортний цех промислового підприємства, нарешті, як виняток, враховуючи універсальність менеджменту, допускається виконувати РГР на базі будь-якої (непрофільної) організації, що виробляє і продає товарну продукцію.

2.2.7. Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи	Кількість годин за формами навчання	
	денне навчання	заочне навчання
Вивчення теоретичного матеріалу за підручниками, навчальним посібником і дидактичними матеріалами	25	80
Підготовка до практичних занять, розв'язування задач	15	14
Виконання розрахунково-графічної роботи	50	50
Всього:	90	144

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Денна форма навчання

Види та засоби контролю		Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Обговорення контрольних запитань, вирішення ситуаційних завдань	31
ЗМ 1.2	Обговорення контрольних запитань, вирішення ситуаційних завдань	29
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1		
Захист розрахунково-графічної роботи, іспит		40
Всього за модулем 1:		100

Засоби контролю (заочна форма навчання)

Види та засоби контролю
Поточний контроль
Контрольна робота за матеріалом навчальних елементів 1...5, відповіді на запитання для самоконтролю і вирішення ситуаційних завдань з використанням електронної пошти
Підсумковий контроль
Залік за результатами поточного контролю роботи студента в 10-му семестрі
Захист розрахунково-графічної роботи та іспит у 11-му семестрі

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1	2	3
1. Рекомендована основна навчальна література		
1	Карпушин Е.І. Організація та управління на електричному транспорті: Навчальний посібник. - Х.: ХНАМГ, 2008	1.1, 1.2
2	Косой Ю.М. Экономика и управление на городском электрическом транспорте: Учебник. - М.: Мастерство, 2002	1.1, 1.2
3	Левковець П.Р. Системні аспекти організації праці і управління виробництвом: Навчальний посібник. - К., 1998	1.1, 1.2
4	Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995	1.1, 1.2
2. Додаткові джерела		
1	Вірченко В.В., Далека В.Х., Карпушин Е.І., Менжерес В.А. Безпека руху на міському електротранспорті. Книга 1. Управління безпекою руху: Навч. посібник. – Х.: ХДАМГ, 2002	1.1, 1.2
2	Вірченко В.В., Далека В.Х., Карпушин Е.І., Менжерес В.А. Безпека руху на міському електротранспорті. Книга 2. Безпека пасажирських перевезень: Навч. посібник. – Х.: ХДАМГ, 2002	1.1, 1.2

Продовження табл.

1	2	3
3	Закон України "Про міський електричний транспорт"	1.1, 1.2
4	Закон України "Про дорожній рух"	1.1, 1.2
5	Закон України "Про транспорт"	1.1, 1.2
6	Правила експлуатації трамвая та тролейбуса. - К.: Держжитлокомунгосп України, 1997	1.1, 1.2
7	Правила технічної експлуатації Харківського і Дніпропетровського метрополітенів. - К.: МТЗУ, 2003	1.1, 1.2
8	Офіційний сервер Міжнародної спілки громадського транспорту (Електронний ресурс). Електрон. дані. - Режим доступу: http://www.uitp.com , вільний	1.1, 1.2
9	Харків транспортний (Електронний ресурс). Електрон. дані. - Режим доступу: http://gortransport.kharkov.ua , вільний	1.1, 1.2
3. Методичне забезпечення		
1	Програма дисципліни "Організація та управління на електричному транспорті" і методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи / Укл. Е.І. Карпушин, Н.І. Кульбашна.- Х.: ХНАМГ, 2007	1.1, 1.2
2	Автоматизовані робочі місця депо - АРМ (Розробка Науково-дослідного і конструкторсько-технологічного інституту міського господарства)	1.1, 1.2
3	Управління проектами (Spider Project Professional V.7.49). Керівництво користувача. Навчальні комплекси	1.1, 1.2
4	Програмне забезпечення Brwin. Навчальна версія	1.1, 1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни
та Робоча програма навчальної дисципліни
"Організація та управління на електричному транспорті"
для студентів 5 курсу денної, 5 та 6 курсу заочної форм навчання
напряму підготовки 0922 – "Електромеханіка"
спеціальностей 7.092202; 8.092202 – "Електричний транспорт"

Укладач: Артем Михайлович Сосіпатов

Комп'ютерний набір і верстка: Артем Михайлович Сосіпатов

План 2009, поз. 1066Р		
Підп. до друку 30.06.2009	Формат 60x84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,8	Обл.-вид. арк. 1,2
Замовл. №	Тираж 15 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		